

EXAMINATION OF CHILDREN'S SELF REGULATION SKILL IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES¹

(OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUKLARIN ÖZ DÜZENLEME BECERİSİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ)

H. Gözde ERTÜRK KARA²
Mübeccel GÖNEN³

ABSTRACT

The aim of this study was to examine children's self regulation skill in terms of different variables in early childhood period. Research questions of this study were: (1) What is the level of 48-72 months of age children's self regulation skill? (2) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to age? (3) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to gender? (4) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to order of birth? (5) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to mothers' education level? (6) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to fathers' education level? The sample of the study was 120 children who are 48-72 months of age. Preschool Self Regulation Assessment Tool and Personal Information Form were used to collect the data. Mean and standart deviation scores were calculated to examine the self regulation skill level of children. t test for independent groups was implemented to investigate whether children's self regulation skill show a significant difference according to age and gender. ANOVA was implemented to investigate whether children's self regulation skill show a significant difference according to order of birth, mothers' and fathers' education level. It was seen that children's self regulation scores were high on two dimensions of the PSRA (attention/impulse control & positive emotion). It was examined that there is no significant difference between self regulation scores according to gender. 48-60 months of age children positive emotion scores were higher than 60-72 months of age children. Children who have older sister/brother have higher attention/impulse control but lower positive emotion scores. Children whose mothers' education level are high have better attention/impulse control scores. And children whose fathers' education level are high have better attention/impulse control and positive emotion scores.

Keywords: Early childhood, self regulation skill, preschool self regulation assesment.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi dönemdeki çocukların öz düzenleme becerisini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla şu araştırma sorularına yanıt aranmaktadır: (1) 48- 72 aylık çocukların öz düzenleme becerileri ne düzeydedir? (2) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde yaşa göre anlamlı bir fark var mıdır? (3) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır? (4) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde doğum sırasına göre anlamlı bir fark var mıdır? (5) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde anne öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark var mıdır? (6) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde baba öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark var mıdır? Araştırmaya 120 çocuk dahil edilmiştir. Kişisel bilgi formu ve Okul Öncesi Öz düzenleme Ölçeği veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nden elde edilen aritmetik ortalama ve standart sapma puanları hesaplanmıştır. Çocuğun öz düzenleme becerisinin yaşına, cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Çocuğun

¹ Bu çalışma araştırmacının doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

² Dr., Aksaray Üniversitesi. gozde86erturk@gmail.com

³ Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı mgonen@hacettepe.edu.tr

öz düzenleme becerisinin doğum sırasına, annesinin öğrenim durumuna ve babasının öğrenim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla ise ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Araştırma sonucunda; çocukların öz düzenleme becerisinin dikkat/dürtü kontrolü ve olumlu duygu alt boyutlarında yüksek düzeyde olduğu; öz düzenleme puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı; ağabeyi/ablası olan çocukların olumlu duygu puanlarının daha düşük, dikkat dürtü puanlarının daha yüksek olduğu; 48-60 aylık çocukların olumlu duygu puanlarının 60-72 aylık çocuklara kıyasla daha yüksek olduğu; anne öğrenim durumunun yüksek olduğu çocukların dikkat/dürtü puanlarının; baba öğrenim durumu yüksek olan çocukların ise hem dikkat/dürtü hem olumlu duygu puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, öz düzenleme becerisi, okul öncesi öz düzenleme ölçeği.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Self regulation skill consists of adaptation, prevention of inappropriate behavior, emotion control, behavior regulation, attention control and delay of gratification concepts (Rothbart ve Bates, 1998). In the beginning years of early childhood period; self regulation is more flexible and case focused. At this phase; self regulation also consists of behavior orientation, observing at different situations and at appropriate time periods and making estimations for the expected behaviours (Eisenberg ve Fabes, 1992; Rothbart ve Posner, 2005). Early years are known as critical at language and attention development, too (Rueda ve ark., 2004; Koop, 1989). Self regulation occurs in child's play when he/she expresses his/her emotions (Cole ve ark., 1994). Smith Donald et al. (2007) categorizes self regulation skill in two concepts: attention/impulse control and positive emotion.

Purpose

Importance of self regulation skill's development in early childhood and the curiosity of which variables effect this skill, make the investigators search about these research questions: (1) What is the level of 48- 72 months of age children's self regulation skill? (2) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to age? (3) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to gender? (4) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to order of birth? (5) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to mothers' education level? (6) Is there any significant differences between 48-72 months of children's self regulation skill according to fathers' education level?

Method

Samples

Stratified and random sampling methods were used in this study. The first six regions of Ankara were selected according to the population density. Then, classrooms for 48-72 months of age children were examined by stratified sampling to decide on which ratio they will be participated in study group. Classroom numbers were as following according to population density. Keçiören (26 class), Çankaya (26 class), Yenimahalle (22 class), Mamak (18 class), Etimesgut (14 class)

ve Altındağ (14 class). And then, investigators selected one child from each class randomly. 120 children were participated to this study.

Data Collection Tool

Personal Information Form: There are questions related to age, gender, mother education level, father education level and order of birth in this form.

Preschool Self Regulation Assessment: This scale was developed by Smith-Donald et al. (2007). It gives the investigator to do performance based assessment. It consists of ten tasks and an assessor evaluation form. Investigator can assess children's behavior, emotion and attention levels by this form. Form is a rubric which is scored 0 to 3 points. Fındık Tanrıbuyurdu and Güler Yıldız (2014) did the adaptation of scale in Turkish. The subdimensions of the scale are Attention/Impulse Control and Positive Emotion.

Data Analysis

Mean and standart deviation scores were calculated to examine the self regulation skill level of children. t test for independent groups was implemented to investigate whether children's self regulation skill show a significant difference according to age and gender. ANOVA was implemented to investigate whether children's self regulation skill show a significant difference according to order of birth, mothers' and fathers' education level.

Findings

It was seen that children's self regulation scores were high on two dimensions of the PSRA (attention/impulse control& positive emotion). It was examined that there was no significant difference between self regulation scores according to gender. 48-60 months of age children positive emotion scores were higher than 60-72 months of age children. Children who have older sister/brother had higher attention/impulse control but lower positive emotion scores. Children whose mothers' education level were high had better attention/impulse control scores. And children whose fathers' education level were high had better attention/impulse control and positive emotion scores.

Discussion and Conclusion

The result of the study showed that children's self regulation skill scores were high on both subdimensions of the scale. Fındık Tanrıbuyurdu and Güler Yıldız (2014), also found that 233 children's self regulation skill scores were on high level. There was no significant difference between 48-72 months of age children's attention/impulse control and positive emotion scores according to gender. Jahromi and Shifter (2008) also found that there was no significant difference between self regulation scores of 178 children who are 4,5-5,5 months of age according to gender. In the reliability and validity study of PSRA, Smith-Donald et al. (2007) similarly found that gender didn't make a significant difference between children's self regulation scores. It was seen that there was no significant difference between attention/impulse control scores of children according to age;

but there was a diginificant difference between positive emotion scores. Most of the studies on this issue found that self regulation skill differens significantly according to the age (Akshoomoff, 2002; Blair ve Razza, 2007; Carlson ve Moses, 2001; Carlson, 2005; Carlson ve Wang, 2007; Campbell, Eaton ve McKeen, 2002; Denham ve ark., 2012; Eggum ve ark., 2011; Liew ve ark., 2008; Taylor, 2011). 48-60 months of age children positive emotion scores were higher than 60-72 months of age children. This finding's reason could be explained with the help of the observation notes at PSRA Assesor Form. It was stated that older children had higher anxiety level on notes. They often asked that whether they could do the task right or whether the assessor would tell teacher that he/she did them or not. Many studies show that small children have lower anxiety level than older ones (Akt. Tekindal, Eryaş ve Tekindal, 2010).When order of birth variable were examined, it was seen that children who have sister/brother had higher attention/impulse control scores. It was thought that mothers' parenting ability could be improved after the first child. Also, it was found that children who have more sister/brother than the other children had lower positive emotion scores. Siblings conflicts could be the reason of this finding. It was suggested to search this difference which was made by order of birth deeply. Luster ve McAdoo (1994) and Burchinal ve ark. (2002) also examined children's behavior regulation skill according to parents education level. In this study, it was found that more educated mothers' children had higher attention/impulse control scores. This finding is similar with Sektnana ve ark. (2010)'s finding. Fathers' education level made a significant difference between children's both attention/impulse control and positive emotion scores. It could be said that these mothers and fathers give oppurtunities to their children to develop their attention/impulse control skills at home. It was thought that being well educated can effect their attitude of parenting positively or these parents could be said to have more potential to search about child development and education.

GİRİŞ

Öz düzenleme becerisi, uyum gösterme, uygun olmayan davranışların engellenmesi, duygu kontrolü, davranışların düzenlenmesi, dikkat kontrolü, hazzın ertelenmesi gibi kavramları içermektedir (Rothbart ve Bates, 1998). Okul öncesi dönemin ilk yıllarında, daha esnek ve durum odaklı bir öz düzenlemeye geçilmektedir. Bu aşamada öz düzenleme, davranışı yönlendirmek, birtakım farklı durumda ve uygun sürelerde gözlemlemeyi sağlamak ve beklentilere yönelik bir dizi tahminde bulunmayı öğrenmek için birtakım kurallarını kullanma becerisini de içermektedir (Eisenberg ve Fabes, 1992).

Öz düzenlemeye dair belirgin bilişsel talepler vardır ve daha esnek, durum odaklı bir öz düzenlemeye kayış, beraberinde artan bilişsel becerileri de getirmektedir (Rothbart ve Posner, 2005). Okul öncesi yaşlar önemli bilişsel gelişmenin yaşandığı dönemdir ve bu süreçte yürütücü dikkatin çocuğun yaşamının üçüncü yılında belirgin bir değişime uğradığı görülmektedir. Yürütücü dikkat; dikkatin bir uyarana odaklanması ve ihtiyaç duyulduğunda yön değiştirmesi gibi üst düzey dikkat becerileri olarak tanımlanmaktadır. Dikkat kontrolü de öz

düzenlemenin önemli bir alanıdır ve bu kontrol becerisi sayesinde çatışmaları çözebilme 2-5 yaş arasında kayda değer bir gelişme göstermektedir (Rueda ve ark., 2004). Dil gelişimi de büyük ölçüde özellikle duyguların sözlü kontrol altında bulunduğu ve sözle ifade edildiği okul öncesi çağlarda yaşanmaktadır (Kopp, 1989). Dil gelişimi farklı duyu durumlarının tanınmasına katkıda bulunmakta ve çocukların duygularını anlamaları ve diğerlerine ifade etmelerini, duygularının uygunluğu konusunda onlardan sözlü geri bildirim almalarını ve duygularını yönetebilecekleri yolları duymalarını ve bunlar üzerine düşünmelerini sağlamaktadır. Okul öncesi dönem, sosyal değişiklikler açısından çarpıcı bir dönemdir, çünkü bu dönemde çocuğun sosyal çevresine kardeşleri, sınıf arkadaşları, mahalle arkadaşları da dâhil olmaktadır. Okul öncesi yaşlarda, öz düzenleme becerisi oyunda ve yeni durumlarda çocuğun duygusal durumunu ifade etmesi ile kendini göstermektedir (Cole ve ark., 1994). Yeni sosyal etkiler duyu düzenleme ve toplumsal beklentiler konusunda önemli bilgi sağlamak ve çocuğun öz düzenleme mekanizmalarında gerçekleşen bilişsel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Çocuğun kendi davranışlarını kontrol etme becerisi kişiliğinin gelişmesinde ve sosyalleşmesinde büyük rol oynamaktadır (Rueda ve ark., 2004).

Ulusal alanyazında okul öncesi dönemdeki çocukların öz düzenleme becerilerinin değerlendirildiği çalışmalar incelendiğinde yalnızca Fındık Tanrıbuyurdu ve Güler Yıldız (2014)'nin çalışması ile karşılaşılmaktadır. Araştırmacılar, okul öncesi dönemdeki çocukların öz düzenleme becerilerini değerlendirebilmek amacıyla kullanılabilir ilk testi alanyazına kazandırmıştır. Bu çalışmada ise, test Fındık Tanrıbuyurdu'nun araştırmasından farklı olarak yalnızca devlet okullarında uygulanmıştır. Testin farklı demografik özelliklere sahip çocuklara uygulandığı bu çalışmanın; ilgili alan yazını geliştirmesinin yanında, çocukta erken yaşta öz düzenlemenin gelişimi konusunda yapılacak diğer çalışmalara da yol göstereceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada şu sorulara yanıt aranmaktadır: (1) 48- 72 aylık çocukların öz düzenleme becerileri ne düzeydedir? (2) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde yaşa göre anlamlı bir fark var mıdır? (3) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır? (4) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde doğum sırasına göre anlamlı bir fark var mıdır? (5) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde anne öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark var mıdır? (6) 48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinde baba öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Çalışma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni; Ankara'da MEB'e bağlı okul öncesi eğitim kurumlarındaki 48-72 aylık çocuklardır. Çalışmada tabakalı örnekleme ve rastgele örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. İlk olarak Ankara iline bağlı ilçeler içinde nüfus yoğunluğu en fazla olan altı ilçe belirlenmiştir. Bu ilçelerdeki 48-72 aylık çocuklar için oluşturulan sınıfların, nüfus yoğunluğuna göre çalışma grubunda ne

oranda yer alacağı tabakalı örnekleme ile belirlenmiştir. Keçiören (26 sınıf), Çankaya (26 sınıf), Yenimahalle (22 sınıf), Mamak (18 sınıf), Etimesgut (14 sınıf) ve Altındağ (14 sınıf). Çalışmada bu altı ilçede yer alan toplam 120 sınıftan birer çocuğa ulaşılması hedeflenmiştir. Her bir sınıftan rastgele örnekleme ile bir çocuk seçilmiştir. İlçe bazında araştırmaya dahil edilen çocukların sayısı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. İlçe Bazında Araştırmaya Dâhil Edilen Çocukların Sayısı

İlçeler	48- 60 aylık	60-72 aylık	Toplam
Keçiören	13 çocuk	13 çocuk	26 çocuk
Çankaya	13 çocuk	13 çocuk	26 çocuk
Yenimahalle	11 çocuk	11 çocuk	22 çocuk
Mamak	9 çocuk	9 çocuk	18 çocuk
Etimesgut	7 çocuk	7 çocuk	14 çocuk
Altındağ	7 çocuk	7 çocuk	14 çocuk
Toplam	60 çocuk	60 çocuk	120 çocuk

120 çocuğun yarısı 48-60 ay arasında, yarısı 60-72 ay arasındadır. Keçiören ve Çankaya ilçelerinden 26'şar, Yenimahalle ilçesinden 22, Mamak ilçesinden 18, Etimesgut ve Altındağ ilçelerinden 14'er çocuk araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmaya katılan çocuklara ve anne babalara ilişkin demografik bilgiler ise Tablo 2 ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 2. Çocukların Cinsiyet, Yaş, Doğum Sırasına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Demografik Bilgiler	f	%
Cinsiyet		
Kız	58	48,3
Erkek	62	51,7
Yaş		
48-60 aylık	60	50,0
60-72 aylık	60	50,0
Doğum sırası		
İlk çocuk	87	72,5
İkinci	26	21,7
Üçüncü	6	5,0
Dördüncü	1	0,8
Toplam	120	100

Araştırmaya katılan çocukların demografik özellikleri incelendiğinde; çocukların %48,3'ünün kız, %51,7'sinin erkek, % 50'sinin 48-60 aylık, %50'sinin 60-72 aylık olduğu görülmektedir. Çocukların %72,5' inin ilk çocuk olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Çocukların Anne Babalarının Öğrenim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Demografik Bilgiler	f	%
Anne Öğrenim Durumu		
İlkokul	21	17,5
Ortaokul	13	10,8
Lise	34	28,3
Ön lisans	6	5,0
Lisans	44	36,7
Lisansüstü	2	1,7
Baba Öğrenim Durumu		

İlkokul	20	16,7
Ortaokul	13	10,8
Lise	33	27,5
Ön lisans	8	6,7
Lisans	43	35,8
Lisansüstü	3	2,5
Toplam	120	100,0

Annelerin %36,7'sinin, babaların ise %35,8'inin lisans mezunu oldukları saptanmıştır. Araştırmaya katılan anne ve babaların çoğunun yüksek düzeyde eğitim aldıkları belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada çocukların demografik özelliklerini incelemek için Kişisel Bilgi Formu'ndan ve çocukların öz düzenleme becerisini belirlemek adına Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nden yararlanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Bu bilgi formunda, çocukların yaş, cinsiyet, anne baba öğrenim durumu ve doğum sırasına ilişkin sorular bulunmaktadır.

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği: Smith-Donald ve ark. (2007) tarafından geliştirilen Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği (OÖDÖ), performansa dayalı değerlendirme yapılmasını sağlayan bir ölçme aracıdır. Ölçekte yer alan uygulayıcı değerlendirme formu, uygulayıcıya, çocuğun duygu, dikkat düzeyi ve davranışlarını uygulayıcı-çocuk etkileşimine dayanarak değerlendirme olanağı sunmaktadır. Uygulayıcı Değerlendirme Formu, 0'dan 3'e kadar puanlanarak kullanılan maddelerden oluşan rubrik tipi bir ölçme aracıdır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Fındık Tanrıbuyurdu ve Güler Yıldız tarafından 2012'de yapılmıştır. Yapı geçerliliği kapsamında gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda ise ölçeğin iki faktörlü olduğu ortaya konmuştur. Bu faktörler; Dikkat/Dürtü Kontrolü ve Olumlu Duygu'dur. Ölçeğin son haliyle 16 maddeden oluştuğu görülmektedir. Ölçeğin tamamını oluşturan 16 maddeye ilişkin güvenilirlik katsayısı (α) .83 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Dikkat/Dürtü Kontrolü faktörünün 10 maddeye ilişkin güvenilirlik katsayısı .88, ikinci faktör olan Olumlu Duygu için ise güvenilirlik katsayısı .80 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada ise; ölçeğin tamamını oluşturan 16 maddeye ilişkin güvenilirlik katsayısı (α) .81 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Dikkat/Dürtü Kontrolü faktörünün 10 maddeye ilişkin güvenilirlik katsayısı .82, ikinci faktör olan Olumlu Duygu için ise güvenilirlik katsayısı .72 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nden elde edilen aritmetik ortalama ve standart sapma puanları hesaplanmıştır. Çocuğun öz düzenleme becerisinin yaşına ve cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Çocuğun öz düzenleme becerisinin doğum sırasına, annesinin öğrenim durumuna ve babasının öğrenim

durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla ise ilişkisiz örneklemeler için tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

BULGULAR

48-72 Aylık Çocukların Öz Düzenleme Becerisi ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 48-72 aylık çocukların Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nden aldıkları puanların geneline ilişkin betimsel analizler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği Betimsel Analiz Değerleri

	N	En düşük	En yüksek	\bar{X}	Ss
OÖDÖ	120	26,00	47,00	38,7500	4,51189

Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği (OÖDÖ)'nin tamamı değerlendirildiğinde çocukların alabileceği en yüksek puan 48'dir. Tablo 4'te çocukların öz düzenleme toplam puan ortalamalarının 38.75 olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Dikkat/Dürtü Kontrolü Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Analizler

	N	En düşük	En yüksek	\bar{X}	Ss
Dikkat/dürtü	120	15,00	30,00	25,6833	3,38306

OÖDÖ'nin 10 maddeden oluşan Dikkat/Dürtü Kontrolü alt boyutunda alabilecekleri en yüksek puan 30 iken araştırmaya katılan çocukların puanlarının ortalamasının 25.68 olduğu görülmektedir. Çocukların dikkat/dürtü kontrolü alt boyutunda yüksek düzeyde performans gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 6. Olumlu Duygu Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Analizler

	N	En düşük	En yüksek	\bar{X}	Ss
Olumlu duygu	120	6,00	17,00	13,0667	2,21049

OÖDÖ'nin 6 maddeden oluşan Olumlu Duygu alt boyutunda alabilecekleri en yüksek puan 18 iken araştırmaya katılan çocukların puanlarının ortalamasının 13,06 olduğu görülmektedir. Çocukların olumlu duygu alt boyutunda yüksek düzeyde performans gösterdikleri görülmektedir.

Öz Düzenleme Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Analizlerine İlişkin Bulgular

Çocukların öz düzenleme puanlarının cinsiyet, yaş, doğum sırası, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu değişkenlerine göre değişip değişmediğine ilişkin bulgular Tablo 7, Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12, Tablo 13, Tablo 14, Tablo 15, Tablo 16 ve Tablo 17'deki gibidir.

Tablo 7. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Dikkat Dürtü Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	Ortalamalar farkı	t	p
Kız	58	25,897	3,391	118	0.413	.666	.507
Erkek	62	25,484	3,391				

Öz düzenleme becerileri dikkat dürtü puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği görülmektedir, $t_{(118)} = .666$, $p > 0.05$. Kız çocukların dikkat dürtü puanları $\bar{X} = 25.897$, erkek çocukların dikkat dürtü puanlarına $\bar{X} = 25.484$ göre daha olumludur ancak aradaki fark anlamlı değildir.

Tablo 8. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Olumlu Duygu Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	Ortalamalar farkı	t	p
Kız	58	12,776	1,99159	118	-.563	-1.399	.164
Erkek	62	13,339	2,38124				

Öz düzenleme becerileri olumlu duygu puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği görülmektedir, $t_{(118)} = -1.399$, $p > 0.05$. Erkek çocukların olumlu duygu puanları $\bar{X} = 12.776$, kız çocukların olumlu duygu puanlarına $\bar{X} = 13.339$ göre daha olumludur ancak aradaki fark anlamlı değildir.

Tablo 9. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Dikkat Dürtü Puanlarının Yaşa Göre t Testi Sonuçları

Yaş	N	\bar{X}	S	Sd	Ortalamalar farkı	t	p
48-60	60	25,358	2,595	118	-.582	-.935	.352
60-72	60	25,940	3,896				

Öz düzenleme becerileri dikkat dürtü puanlarının yaşa göre anlamlı bir fark göstermediği görülmektedir, $t_{(118)} = -.935$, $p > 0.05$. 60-72 aylık çocukların dikkat dürtü puanları $\bar{X} = 25.358$, 48-60 aylık çocukların puanlarına $\bar{X} = 25.940$ göre daha olumludur ancak aradaki fark anlamlı değildir.

Tablo 10. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Olumlu Duygu Puanlarının Yaşa Göre t Testi Sonuçları

Yaş	N	\bar{X}	S	Sd	Ortalamalar farkı	t	p
48-60	60	14,057	1,610	118	1.773	4.741	.000
60-72	60	12,284	2,315				

Öz düzenleme becerileri olumlu duygu puanlarının yaşa göre anlamlı bir fark gösterdiği görülmektedir, $t_{(118)} = 4.741$, $p < 0.05$. 48-60 aylık çocukların olumlu duygu puanları $\bar{X} = 14.057$, 60-72 aylık çocukların puanlarına $\bar{X} = 12.284$ göre daha yüksektir.

Tablo 12. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Dikkat Dürtü Puanlarının Doğum Sırasına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamli fark
Gruplararası	74.130	2	37.065	3.367	.038	1.ve 2. arasında
Gruplariçi	1287.836	117	11.007			
Toplam	1361.967	119				

Analiz sonuçları, öz düzenleme becerileri dikkat dürtü puanlarında doğum sırasına göre bir fark olduğunu göstermektedir, $F_{(2, 117)} = 3.367$ $p < 0.05$. Doğum sırasına göre hangi gruplarının arasında fark olduğunu anlamak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçları incelenmiştir. Buna göre, 2. kardeş olan çocukların puanları ($\bar{X} = 27.078$), 1.kardeş olanların puanlarından ($\bar{X} = 25.207$) daha yüksektir.

Tablo 13. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Olumlu Duygu Puanlarının Doğum Sırasına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamli fark
Gruplararası	41.455	2	20.727	4.491	.013	1 ile 3
Gruplariçi	540.012	117	4.615			2 ile 3
Toplam	581.467	119				

Analiz sonuçları, öz düzenleme becerileri olumlu duygu puanlarında doğum sırasına göre bir fark olduğunu göstermektedir, $F_{(2, 117)} = 4.491$ $p < 0.05$. Doğum sırasına göre hangi gruplarının arasında fark olduğunu anlamak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçları incelenmiştir. Buna göre, 3. kardeş olan çocukların puanları ($\bar{X} = 11.000$), 1.kardeş olan çocuklardan ($\bar{X} = 13.035$) ve 2.kardeş olan çocukların puanlarından ($\bar{X} = 13.731$) daha düşüktür.

Tablo 14. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Dikkat Dürtü Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamli fark
Gruplararası	180.464	5	36.093	3.483	.006	Lisans ile ilkokul
Gruplariçi	1181.502	114	10.364			Lisans ile ortaokul
Toplam	1361.967	119				Lisans ile lise

Analiz sonuçları, öz düzenleme becerileri dikkat dürtü puanlarında anne öğrenim durumuna göre bir fark olduğunu göstermektedir, $F_{(5, 114)} = 3.483$ $p < 0.05$. Öz düzenleme becerileri dikkat dürtü puanları anne öğrenim durumuna bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anne öğrenim durumunda gruplara göre, hangi grupların arasında fark olduğunu anlamak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçları incelenmiştir. Lisans mezunu annelerin puanları ($\bar{X} = 27.068$), lise mezunu annelerin puanlarından ($\bar{X} = 25.500$), ortaokul mezunu annelerden ($\bar{X} = 23.538$) ve ilkokul mezunu annelerin puanlarından ($\bar{X} = 24.429$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 15. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Olumlu Duygu Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	46.747	5	9.349	1.993	.085
Gruplariçi	534.720	114	4.691		
Toplam	581.467	119			

Analiz sonuçları, öz düzenleme becerileri olumlu duygu puanlarında anne öğrenim durumuna göre bir fark olmadığını göstermektedir, $F_{(5, 114)}=1.993$ $p>0.05$.

Tablo 16. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Dikkat Dürtü Puanlarının Baba Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamli fark
Gruplararası	194.774	5	38.955	3.805	.003	Lisans ile ilkokul
Gruplariçi	1167.193	114	10.239			Lisans ile ortaokul
Toplam	1361.967	119				Lisans ile lise

Analiz sonuçları, öz düzenleme becerileri dikkat dürtü puanlarında baba öğrenim durumuna göre bir fark olduğunu göstermektedir, $F_{(5, 114)}=3.805$ $p<0.05$. Baba öğrenim durumunda gruplara göre, hangi gruplar arasında fark olduğunu anlamak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçları incelenmiştir. Buna göre, lisans mezunu babaların puanları ($\bar{X}=27.093$), lise mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=25.515$), ortaokul mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=23.538$) ve ilkokul mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=24.150$) daha yüksektir.

Tablo 17. Öz Düzenleme Becerileri Değerlendirici Formu Olumlu Duygu Puanlarının Baba Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamli fark
Gruplararası	65.832	5	13.166	2.911	.016	İlkokul ile ön lisans
Gruplariçi	515.635	114	4.523			İlkokul ile lisans
Toplam	581.467	119				İlkokul ile lisansüstü
						Lise ile lisans

Analiz sonuçları, öz düzenleme becerileri olumlu duygu puanlarında baba öğrenim durumuna göre bir fark olduğunu göstermektedir, $F_{(5, 114)}=2.911$ $p<0.05$. Baba öğrenim durumunda gruplara göre, hangi grupların arasında fark olduğunu anlamak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçları incelenmiştir. Önlisans mezunu babaların puanları ($\bar{X}=14.125$) ilkokul mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=12.050$); lisans mezunu babaların puanları ($\bar{X}=13.674$) ilkokul mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=12.050$); lisansüstü mezunu babaların puanları ($\bar{X}=15.000$) ilkokul mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=12.050$) ve lisans mezunu babaların puanları ($\bar{X}=13.674$) lise mezunu babaların puanlarından ($\bar{X}=12.050$) daha yüksektir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile okul öncesi dönemdeki çocukların öz düzenleme becerisi çeşitli değişkenler açısından incelenmiş ve sonuçlar alanyazınla tartışılmıştır. Çalışmada, çocukların öz düzenleme becerisi alt boyutlarından olumlu duygu (\bar{X} : =13.06) ve dikkat/dürtü kontrolünde (\bar{X} : =25.68) yüksek düzeyde performans gösterdikleri belirlenmiştir. Türkiye’de öz düzenleme becerisini ilk kez sistemli bir ölçme aracı ile değerlendiren Fındık Tanrıbuyurdu ve Güler Yıldız (2014), 233 çocuk ile gerçekleştirdiği çalışmasında; çocukların genel öz düzenleme puanlarının yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada; Fındık Tanrıbuyurdu ve Güler Yıldız (2014)’ın çalışmasında ortaya konan 12.22 ortalama puana kıyasla olumlu duygu alt boyutundan alınan puanların ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Dikkat/dürtü alt boyutu puanının ortalamasının ise 26.50 ile daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerisi dikkat/dürtü ve olumlu duygu puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Jahromi ve Shifter (2008) tarafından 4,5-5,5 yaş grubundaki 178 çocukla yapılan araştırmada da çocukların öz düzenlemeleri arasında cinsiyetin farklılık yaratmadığı ortaya konmuştur. Smith-Donald ve ark. (2007)’nin Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği için yaptıkları geçerlik ve güvenirlik çalışmasında ise benzer şekilde cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemiştir. Alt boyutlar bazında incelendiğinde ise; Dikkat/Dürtü Kontrolü alt boyutunda çocukların öz düzenlemelerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak bu durum Olumlu Duygu alt boyutunda farklıdır; erkek çocukların 126.14 sıra ortalamaları ile 107.46 sıra ortalamasına sahip kız çocuklarından daha yüksek performans gösterdikleri belirlenmiştir. Araştırmacılar bu farklılığın nedeninin araştırılması gerektiğini belirtmiştir.

48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerisi dikkat/dürtü puanları arasında yaşa göre anlamlı bir fark bulunmazken, olumlu duygu puanları arasında yaşa göre anlamlı bir fark olduğu ortaya konmuştur. 48-60 aylık çocukların olumlu duygu puanları, 60-72 aylık çocuklara kıyasla daha yüksektir. Bu bulgunun nedeni; Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği Değerlendirmeci Formu’nda yer alan gözlem notlarıyla açıklanabilir. Gözlem notlarında, yaşı büyük çocuklarla görevler yapılırken, kaygı durumlarının çoğunlukla yüksek olduğunu belirtilmiş, çocukların sık sık görevleri tamamlamayı bir sınav olarak gördükleri ve değerlendiriciye —Yapabiliyor muyum? Doğru oldu mu? Öğretmenime başardığımı söyleyecek misiniz? gibi sorular yönlendirdikleri kaydedilmiştir. Bu durum yaşı küçük olan çocukların gözlem notlarında çok daha az bulunmaktadır. Buna sebep olarak, öğretmenlerin çocuklara uygulanan standart testleri bir başarı ölçütü olarak gördükleri, onlara beklentisinin çok yüksek olduğunu hissettirmeleri ve çocukların öğretmenlerinin onu sevmesi için başarmak zorunda olduklarını düşünmeleri gösterilebilir. Çeşitli araştırmalar da küçük çocukların kaygı düzeylerinin büyük çocuklardan daha düşük olduğunu göstermektedir (Akt. Tekindal, Eryaş ve Tekindal, 2010). Araştırma bulguları literatürdeki diğer araştırmalarla farklılık

göstermektedir. Öz düzenlemenin gelişiminin yaşla birlikte ilerlediğini ortaya koyan pek çok araştırma bulunmaktadır (Akshoomoff, 2002; Blair ve Razza, 2007; Carlson ve Moses, 2001; Carlson, 2005; Carlson ve Wang, 2007; Denham ve ark., 2012; Eggum ve ark., 2011; Liew ve ark., 2008; Taylor, 2011). Fındık Tanrıbuyurdu ve Güler Yıldız (2014), çocukların öz düzenleme toplam puanları üzerinden değerlendirme yaparak; 5 yaş grubu çocukların 4 yaş grubu çocuklara oranla toplam puanlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Smith-Donald ve ark. (2007) da Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği'nin (OÖDÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında, çocukların öz düzenleme düzeylerinin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Campbell, Eaton ve McKeen (2002), 4-6 yaş arası çocuklarla yaptıkları çalışmada, davranışsal kontrol düzeyinin yaşa göre arttığını ve bunun psikomotor alandaki yaşla birlikte görülen gelişmenin bir sonucu olduğunu ifade etmişlerdir

48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerisi dikkat/dürtü puanları arasında doğum sırasına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre, ikinci kardeş olan çocukların puanları ailedeki en büyük çocuk olan çocukların puanlarından daha yüksektir. Bu bulgudan hareketle, ağabeyi/ablası olan çocukların dikkat dürtü puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Buna sebep olarak, anne babanın çocuk yetiştirme konusunda büyük çocuklarına oranla küçük çocuklarını büyütürken daha da bilinçli olmaları gösterilebilir.

Olumlu duygu alt boyutunda diğer çocuklara göre daha fazla ağabeyi/ablası olan çocukların olumlu duygu puanlarının düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulguya sebep olarak, ailede kardeşler arasında yaşanan olumsuzluklar/çatışmalar gösterilebilir. Bu noktadan hareketle, doğum sırasında ortaya çıkan bu farklılığın olası nedenlerinin daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Fındık Tanrıbuyurdu ve Güler Yıldız (2014) ise araştırmasında öz düzenleme becerisi ile çocukların doğum sırasına ilişkin yaptığı analizler sonucunda, doğum sırasının çocukların öz düzenlemeleri üzerinde etkili olmadığını saptamıştır. Literatürde, çocukların öz düzenlemeleri ile doğum sırası arasında ilişki olup olmadığını değerlendiren başka bir çalışmaya rastlanmamıştır.

48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerisi dikkat/dürtü puanları arasında anne öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark bulunurken, olumlu duygu puanları arasında bu fark anlamlı değildir. Öğrenim durumu yüksek olan annelerin çocuklarının dikkat dürtü puanlarının diğer çocuklara kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Anne öğrenim durumunun yüksek olmasının, annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını olumlu yönde etkileyeceği ve çocuk gelişimi/ eğitimi konusunda daha çok bilgi edinme potansiyellerinin olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle, öğrenim durumu yüksek anneler diğer annelere oranla çocuklarına okul dışında da dikkat ve dürtülerini kontrol edebilecekleri öğrenme fırsatları sunuyor olabilir. Sektnana ve ark. (2010) da benzer şekilde çocukların dikkat ve dürtü kontrollerini davranış düzenleme altında ele almıştır. Çalışma çocuklar 54 aylıkken başlatılmış ve erken karşılaşılan risk faktörlerinin çocukların davranış düzenleme becerisine etkisi araştırılmıştır. Erken risk faktörleri olarak

tanımlanan etnik köken, anne öğrenim durumu ve annenin depresyon hali değişkenlerinin çocuklar 54 aylıktan anasınıfına gidene kadar, onların davranış düzenleme becerileri üzerinde önemli etkisi olduğu bulunmuştur.

48-72 aylık çocukların öz düzenleme becerisi dikkat/dürtü puanları ve olumlu duygu arasında baba öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark bulunduğu ortaya konmuştur. Bu bulgudan hareketle, öğrenim durumu yüksek olan babaların çocuklarının diğer çocuklara kıyasla dikkat dürtü ve olumlu duygu puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Buna sebep olarak tıpkı anne öğrenim durumunun yüksek olması durumunda olduğu gibi, baba öğrenim durumunun yüksek olmasının, babaların çocuk yetiştirme tutumlarını olumlu yönde etkileyeceği ve öğrenim durumu yüksek babaların çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda daha çok bilgi edinme potansiyetlerinin olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle, öğrenim durumu yüksek babalar, diğer babalara oranla çocuklarına okul dışında da dikkat ve dürtülerini kontrol edebilecekleri ve olumlu duygularını yansıtabilecekleri öğrenme fırsatları sunuyor olabilir. Literatürde anne baba öğrenim durumunu risk faktörü olarak ele alan ve çocukların akademik başarıları üzerine etkisini inceleyen pek çok araştırma yer almaktadır. Luster ve McAdoo (1994), anne babanın öğrenim durumunun düşük olmasının erken okul yıllarında çocuklarda düşük eğitimsel kazanımlara neden olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle annesi düşük öğrenim durumuna sahip olan çocukların okuma, matematik, davranış düzenleme ve kelime bilgisi puanlarının diğer çocuklarla kıyaslandığında oldukça düşük olduğu saptanmıştır. Burchinal ve ark. (2002) tarafından gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise, anaokulundan ilkokula kadar çocukların akademik becerileri üzerinde ailedeki faktörlerin etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, annenin öğrenim durumu ne kadar yüksekse, çocuğun dil, matematik ve okuma becerilerinin de o kadar gelişmiş olduğu saptanmıştır.

Bu araştırma ışığında; okul öncesi eğitimi alanında çalışan araştırmacılara, Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği (OÖDÖ)'nin öz düzenlemeyi değerlendiren farklı ölçme araçlarıyla ilişkisini ortaya koymak üzere çalışmalar yapmaları; çocukların öz düzenlemelerinin gelişim sürecinin izlenmesi için boylamsal çalışmalar planlamaları, çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gitme süresi, okul türü, anne babanın stres/depresyon durumu, çocuk yetiştirme tutumu gibi değişkenlere göre de çocukların öz düzenleme düzeylerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığını inceleyen çoklu ölçme tekniklerinin kullanıldığı nicel ve nitel çalışmalar yapmaları; öğrenim durumu düşük olan anne babalara, çocuklarının öz düzenleme becerisini geliştirmeleri için çeşitli konularda (çocuk yetiştirme, beslenme ve uyku alışkanlıkları, problem davranışları önleme vb.) eğitimler vermeleri ve çocuklarının öz düzenleme becerilerinin gelişmesinde ne denli etkili olduklarına dikkat çekmeleri önerilmektedir. Okul öncesi eğitimi öğretmenlerine ise; öz düzenleme becerisini geliştirebilmek amacıyla dikkat becerisini geliştiren, çocukların dürtülerini kontrol etmelerine fırsat sunan, duygu ve davranışlarını düzenlemelerini sağlayacak etkinlikler planlamaları önerilebilir. Sınıflar, çocukların daha iyi davranış düzenlemelerine imkân verecek şekilde düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Akshoomoff, N. (2002). Selective attention and active engagement in young children. *Developmental Neuropsychology*, 22(3), 625-642.
- Blair, C. & Razza, R. P. (2007). Relating effortful control, executive function, and false belief understanding to emerging math and literacy ability in kindergarten. *Child Development*, 78(2), 647-663.
- Burchinal, M. R., Peisner-Feinberg, E., Pianta, R. & Howes, C. (2002). Development of academic skills from preschool through second grade: Family and classroom predictors of developmental trajectories. *Journal of School Psychology*, 40(5), 415-436.
- Carlson, S. M. & Wang, T. S. (2007). Inhibitory control and emotion regulation in preschool children. *Cognitive Development*, 22, 489-510.
- Carlson, S. M. (2005). Developmentally sensitive measures of executive function in preschool children. *Developmental Neuropsychology*, 28(2), 595-616.
- Carlson, S. M. & Moses, L. J. (2001). Individual differences in inhibitory control and children's theory of mind. *Child Development*, 72(4), 1032-1053.
- Campbell, D. W., Eaton, W. O. & McKeen, N. A. (2002). Motor activity level and behavioural control in young children. *International Journal of Behavioral Development*, 26(4), 289-296.
- Cole, P. M., Michel, M. & Teti, L. (1994). The development of emotion regulation and deregulation: A clinical perspective. In N.A. Fox (Ed.), *The development of emotion regulation: Biological and behavioral considerations. Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(2-3), 53-72.
- Denham, S. A., Warren-Khot, H. K., Bassett, H. H., Wyatt, T. & Perna, A. (2012). Factor structure of self-regulation in preschoolers: testing models of a field-based assessment for predicting early school readiness. *Journal of Experimental Child Psychology*, 111, 386-404.
- Eisenberg, N. & Fabes, R. A. (1992). *Emotion, regulation and the development of social competence*. In M.S. Clark (Ed.). *Review of Personality and Social Psychology: Vol. 14. Emotion and social behavior*. (pp.119-150): Newburg Park, CT: Sage.
- Eggum, N. D., Eisenberg, N., Kao, K., Spinrad, T. L., Bolnick, R., Hofer, C., Kupfer, A. S. & Fabricius, W. V. (2011). Emotion understanding, theory of mind, and prosocial orientation: relations over time in early childhood. *The Journal of Positive Psychology*, 6(1), 4-16.
- Fındık Tanrıbuyurdu, E. ve Güler Yıldız, T. (2014). Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği (OÖDÖ): Türkiye Uyarlama Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 317-328.

- Jahromi, L. B. & Stifter, C. A. (2008). Individual differences in preschoolers' self-regulation and theory of mind. *Merrill-Palmer Quarterly*, 54(1), 125-150.
- Kopp, C. B. (1989). Regulation of distress and negative emotions: A developmental perspective. *Developmental Psychology*, 25(3), 343-354.
- Liew, J., McTigue, E. M., Barrois, L. & Hughes, J. N. (2008). Adaptive and effortful control and academic self-efficacy beliefs on achievement: A longitudinal study of 1st through 3rd graders. *Early Childhood Research Quarterly*, 23, 515-526.
- Luster, T. & McAdoo, H. P. (1994). Factors related to the achievement and adjustment of young African American children. *Child Development*, 65(4), 1080-1094.
- Rothbart, M. K. & Posner, M. I. (2005). Genes and Experience in the Development of Executive Attention and Effortful Control. *New Directions for Child & Adolescent Development*, 109(1), 101-108.
- Rothbart, M. K. & Bates, J. E. (1998). *Temperament*. In W. Damon (Series Ed.) & N. Eisenberg (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 3. Social, emotional and personality development* (5th ed., pp. 105-176). New York: Wiley.
- Rueda, M. R., Posner, M. I. & Rothbart, M. K. (2004). *Attentional control and self regulation*. In R. F. Baumeister & K. D. Vohs (Eds.), *Handbook of self regulation: Research, theory and applications* (pp. 283-300): New York: Guilford Press.
- Sektnana, M., McClellanda, M., Acocka, A. & Morrison, F. (2010). Relations between early family risk, children's behavioral regulation and academic achievement. *Early Childhood Research Quarterly*, 25, 464-479.
- Smith-Donald, R., Raver, C.C., Hayes, T. & Richardson, B. (2007). Preliminary construct and concurrent validity of the Preschool Self-regulation Assessment (PSRA) for field-based research. *Early Childhood Research Quarterly*, 22, 173-187.
- Taylor, C. L. (2011). *Scaffolding the development of early self-regulation: the role of structure and routine in children's daily activities*. Unpublished Master Thesis, Portland State University, USA.
- Tekindal, M., Eryaş, N. ve Tekindal, B. (2010). İlköğretim okullarındaki öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 79-93.